

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: „*Mimo text nic neexistuje*“: Antropologicko-filosofická analýza fikce, autorství a pravdy v literatuře

Autorka práce: Gabriela Frantová

FHS UK 2024

Práce kolegyně Frantové je v kontextu bakalářských prací jednoznačně neobvyklým a smělým počinem. Práce se pokouší tematizovat románovou výpověď a hledá kategorie, v kterých vystupuje vztah autora/autorky a jeho/jejího textu, ovšem nikoliv v obvyklém naratologickém smyslu, ale jako pokus o překlenutí niterné zkušenosti a textu jako této zkušenosti nutně neadekvátního média. Kolegyně Frantová si proto především všímá specifické subjektivity autorství (a čtenářství). Práce je pozoruhodným zkoumáním možnosti (ne)mimetického psaní, pokusů o sebevyjádření, vyslovování se prostřednictvím textu.

Velmi oceňuji, že se práce vyrovnává se strukturalistickým a post-strukturalistickým problémem autorství, dokonce přímo míří k tomu hlavnímu, a sice k nesamozřejmému vztahu mezi empirickým autorem a jeho dílem. Tato nesamozřejmost v čemsi prostupuje celou práci a vrcholí problémem parrhésie. Nehledě na to, jak se autor může pokoušet vyjádřit autenticky sebe sama, naráží na text jako na odosobňující, jemu samému se vymaňující a svébytnou sféru.

Tou hlavní kritickou poznámkou, již musím mít, je ta, jež se týká široce pojatého, takřka všeobjímajícího přístupu. Chci jasně zdůraznit, že za to, že práce trochu příliš vypovídá o všem a zároveň ve své fragmentárnosti (resp. důrazu na fragmentárnost autorské zkušenosti, autorského textu a konečně té práce, jež o tomto pojednává) vyvolává dojem nesystematičnosti, náhodnosti výběru, atp., je především na vině určitá tichá pošta, kde jsem si myslel, že si z hlediska koncepce práce rozumíme, avšak rozuměli jsme si každý trochu jinak. Na vině jsem tedy určitě i já. Domníval jsem se, že bude práce ukotvena dílem Édouarda Louise, a že tedy perspektivy výkladu, které práce rozvíjí, budou analytickými nástroji porozumění *jeho* dílu. Bez této textové kotvy je však práce příliš široká a kaleidoskopická.

Ovšem na druhé straně chci velmi ocenit pozoruhodnou schopnost autorky promýšlet textualitu, promýšlet ji takřka dialekticky. Myslím si, že způsob, jak otevírá problém fragmentarity, by mohl být východiskem další důkladné analýzy. Práce tím, jak je všeobjímající, nedovádí jednotlivé motivy k hlubším důsledkům, a právě tento by si své bližší zkoumání nesporně zasloužil. Především by bylo zajímavé podívat se na představy o narativní identitě či subjektivitě čili uvažovat blíže o tom, jak textualita, respektive vyprávění příběhů, příběh jako určitá uspořádaná představa o realitě (či lidské kauzalitě) umožňuje člověku vyrovnat se právě s tou fragmentárností, kterou zažíváme v každodennosti. Příběhy jako by nám sloužily k tomu, abychom vykoupili náhodu, ostatně Nietzsche říká, že by bylo nesnesitelné být člověkem, kdyby člověk nebyl básníkem, hadačem hádanek a vykupitelem náhody. Práce samozřejmě míří tímto směrem, uvažuje o subjektivitě jako o procesualitě, ale rovněž nahodilosti či selektivnosti. A mnohem lépe by tato představa byla patrná, pokud by byla demonstrována na konkrétním literárním textu.

Myslím si, že by tato práce byla mnohem silnější, kdyby si autorka více věřila, více se spolehla na vlastní analýzu, méně se naopak opírala o až příliš všudypřítomné citace, a naopak ukázala, že její perspektiva čtení a porozumění vztahu autora, zkušenosti a textu, je nesmírně zajímavá a silná. Pevně věřím, že právě touhle cestou se ještě autorka vydá.

Práce by si bývala za své pozoruhodné studium zdrojů a zcela nestandardní pokus o široce pojatou interpretaci zasloužila hodnocení výborně. Avšak vzhledem k tomu, že se stala trochu obětí vlastní fragmentární všeobsáhlosti, je spíše **velmi dobrá**. Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě.

V Praze 15. září 2024

Jakub Marek, Ph.D.